

URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKIEM

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie 5 zł. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „
kwartalnie 1 „ 25 „
miesięcznie — „ 45 „

Numery poszczególne
po — „ 25 „

Reklamacje nieopieczętowane wolne są
od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczba 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opłatą
6 centów, kilkorazowe za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Od Redakcji i Administracji. — Konfiskaty. — Sądownictwo. (Niezawisłość sędziego) Centr. kom. dla artyst. hist. pam. — Okólniki sądowe. [O egzekucji sąd. w Rumunii]. — Praktyka sądowa [Repertorium orzeczeń n. Tr. s. N. 131. Zasady orzeczeń n. Tr. s. W spr. tabul. 139 do 146.]. — Administracja (Normalja administr. [Szkody lasowe]. — Praktyka administr. [Orzecze. minist. — Zasady orzeczeń władz centraln. Z Tryb. administr. 85 do 90]). — Sprawy kolejowe (Zapewnienie ministrowi skarbu wpływu na sprawy finans. kolej. skarb.) — Wiadomości potoczne († Dr. Marc. Madeyski. — † Dr. Ant. Riehl sen. — Dziwny fenomen. — 161. 146 praw. — Oryginalny dyn. — Wiadom. urzędowe (Opróżn. posady. — Mianowania). — Ogłoszenia prywatne.

Odcinek: Sprawa językowa u nas a w Czechach. (Język czeski w sądownictwie czeskiem. — Język niemiecki w naszym zarządzie skarbowym). — Do nowej ustawy drogowej.

Od Redakcji i Administracji.

Z dzisiejszym numerem rozpoczynamy ostatni kwartał tegorocznego wydawnictwa. Usilnie prosimy o nadestanie zaległych i bieżących należytości prenumeracyjnych.

Konfiskaty.

Lwów, 18. października 1886.

Niniejszy numer 19. pisma został nam przez c. k. Prokuratorję skonfiskowanym za dwa artykuły: wstępny pod tyt. „Preterowania”, podany w dosłownym przekładzie z wiedeńskiej „Beamten-Zeitung”, i drugi pod tyt. „Nasze sądownictwo”, przedstawiający w korespondencji z Krakowa 2 fakty odnoszące się do tamtejszego sądownictwa.

Natomiast c. k. wyższy Sąd krajowy potwierdził podane już w num. 18. zniesienie przez Sąd krajowy konfiskaty numeru 16. naszego pisma, pod którym to względem otrzymaliśmy od c. k. Sądu krajowego karnego dnia 12. b. m. następujące uwiadomienie:

Załatwiając sprawozdanie c. k. Sądu krajowego w sprawach karnych we Lwowie z d. 15. września 1886 l. 16057, w sprawie konfiskaty czasopisma „Urzednik w połączeniu z Prawnikiem” — wskutek zażalenia c. k. Prokuratora państwa od uchwały c. k. Sądu krajowego karnego we Lwowie z dnia 15. września 1886 r. l. 16057 odmawiającej wnioskowi na zatwierdzenie konfiskaty Nr. 16. czasopisma: „Urzednik w połączeniu z prawnikiem” z 25. sierpnia 1886 z powodu artykułu pod napisem: „Sądownictwo” „Niezawisłość sędziego”, wrzekomo zawie-

rającego znamiona występku z § 300 u. k. — postanowił c. k. wyższy Sąd krajowy po wysłuchaniu c. k. Nadprokuratora państwa zażaleniu temu nie dać miejsca i zacychowaną uchwałę jako prawnie uzasadnioną zatwierdzić.

O tem orzeczeniu c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z dnia 28. września 1886 l. 23151 zawiadamia się P. Dra Ignacego Czemyrńskiego jako odpowiedzialnego redaktora czasopisma „Urzednik w połączeniu z Prawnikiem”.

Lwów, dnia 4. października 1886.

Foglies m/p.

W ślad za tem reprodukowujemy w niniejszym drugim nakładzie num. 19., w miejsce skonfiskowanych nam teraz dwu artykułów, ów obecnie już prawomocnie z pod konfiskaty uwolniony artykuł pod napisem „Niezawisłość sędziego”. Nadmieniamy przytem, że ten nam skonfiskowany artykuł, znajduje się dosłownie zamieszczony w nieskonfiskowanym numerze 209. krakowskiej „Nowej Reformy”, z dnia 14. września b. r., jako artykuł wstępny pod napisem: „Pośpiech w sądownictwie”.

Redakcja.

SĄDOWNICTWO

Niezawisłość sędziego.

Tyle już o tej kwestji pisano, iż obawiać się musimy, byśmy wznawiając ją, nie dopuścili się tylko powtórzenia tego, co dawno już w tym względzie wypowiedziano. To też poprzestajemy jedynie na wskazaniu niektórych okoliczności, świadczących, że sędzia u nas de facto nie jest wcale niezawisłym.

Żyjemy w wieku pały i elektryczności; koleje żelazne, telegrafy, i telefony sprawiają też prawdopodobnie, iż wszystko się spieszy, a jeden drugiego wyprzedza aby czempredzej dobieść do mety. Tym duchem pośpiechu przejęte są również i Sądy.

Najwyższy Sąd nalega na Sąd apelacyjny, Sąd apelacyjny na Sąd kolegiálny, a Sąd kolegiálny na Sąd powiatowy; — to też obecnie nie ma prawie innej miary do ocenienia zdolności sądowego urzędnika, jak li tylko ilość liczb załatwionych; a kto w najkrótszym czasie największą liczbę ekszhibitów załatwi, uchodzi, pomijając jakość załatwienia, za dobrego, zdolnego urzędnika. Ztąd też widzimy nieraz, jak w jednym Sądzie dziennie po kilkadziesiąt spraw: o przekroczenia, spraw drobiazgowych, spraw spadkowych, bywa załatwianych; a chociaż większa część wyroków o przekroczenia z powodu wadliwego przeprowadzenia zniesioną zostaje, chociaż w sprawach drobiazgowych pokaźna liczba przechodzi do bióra c. k. Prokuratorji Państwa do oskarżenia o zbrodnię oszustwa przez złożenie fałszywej przysięgi, chociaż narzeczcie ze spraw spadkowych tak wielka liczba najrozmaitszych procesów powstaje, że stanowi ona na długi czas bardzo pożądany żer dla zgłodniałych pokątników, to jednak wszystko to nie nie znaczy i zdawałoby się, że celem wymiaru sprawiedliwości jest — zmazanie liczb w dzienniku podawczym, nie zaś, chronienie kogoś od napaści, lub przywrócenie mu własności, którą może i tak utraci. Wszakże wszystkie załatwiania spraw a względnie wymazanie liczb z dziennika, przysparza sę-

Okólniki sądowe

Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 7 maja 1886 l. 5421 w przedmiocie egzekucji sądow. w Rumunji.

C. k. konsulat w Jassach otrzymuje często od przemysłowców z Austrii i ich rzeczników wezwania o zastępstwo w sprawach cywilno-spornych jakkolwiek według ustaw Rumuńskich zastępstwo stron prywatnych wobec Sądów tamtejszych tylko przez uprawnionych adwokatów objęte być może, wskutek czego konsulaty zasadniczo tej czynności podejmować nie mogą, i ograniczyć się muszą na wymienieniu zastępcy stron z grona tamtejszych adwokatów.

Te spostrzeżenia skłoniły c. k. konsulat w Jassach do zestawienia spisu adwokatów w Jassach, którzy umieją po niemiecku lub po francusku i spis ten przesłać do rozpowszechnienia w kołach interesowanych z tą wagą, iż pełnomocnictwa stron, dla tamtejszych adwokatów w rumuńskim języku wystawione, i podpisy na takowych, przez misją rumuńską w Austrii, t. j. przez posła lub konsula rumuńskiego legalizowane być muszą i że dla uniknienia zwłoki najkorzystniejsza jest bezpośrednia korespondencja z tymi adwokatami.

Spis ten także dla adwokatów austriackich jest ważny, dlatego też Ministerstwo sprawiedliwości przesyła szanownemu Wydziałowi adwokatów jeden odpis z tą uwagą, że koszta legalizacji dokumentu przez rumuński konsulat we Wiedniu kwotę 2 zł. 45 ct. w. a. wynoszą, jak o tem uwiadomiliśmy c. k. Sady tutejszem rozporządzeniem z dn. 28. grudnia 1884 l. 2 tegorocznego dziennika rozporządzeń ministerjalnych.

Według doświadczeń c. k. konsulatu austriackiego w Jassach, często pomijajnym bywa przepis rozporządzenia tutejszego z d. 27 października 1871 l. 131 dz. pr. p., według którego prośbę o egzekucję wyroków i rostrzygnięć sądów krajowych przeciw stronom w Rumunji nie przez c. k. konsulaty lecz w drodze dyplomatycznej do właściwych sądów rumuńskich przesyłać należy. Często też przesyłają strony i adwokaci w Austrii już całkiem błędnie żądanie egzekucyjne wprost do c. k. konsulatów, konsulat zaś musi te żądania albo c. k. poselstwu w Bukareszcie dla dyplomatycznej interwencji przedkładać, albo gdy powyższe żądania całkiem są błędne, stronom zwracać.

równie przy wyższym sądzie krajowym w Pradze, jak w Bernie. Da się ona tylko tem wytłómaczyć, iż w owym czasie gdy nie wielu sędziów posiadało język czeski w mowie i piśmie, trzeba było używać niemieckiego opracowywania aktów czeskich i następnego przekładu niemieckich orzeczeń na język czeski. Gdy zaś obecnie w wyższym sądzie krajowym w Pradze wotanci w dostatecznej mierze posiadają język czeski, przeto kierownik Ministerstwa sprawiedliwości uznał za właściwe zapewnić naturalne i jedynie słuszne postępowanie w wypadkach powyżej wspomnianych. Prezydjum wyższego sądu krajowego w Bernie polecono, aby przy morawsko-szląskim wyższym sądzie krajowym, co do spraw nadchodzących z Morawy, wprowadził to samo postępowanie, o ile na to pozwala znajomość języka u wotantów.

Gaz. Lw.

Dlatego upraszał c. k. konsulat, aby zwrócić uwagę kół interesowanych na przewód prawidłowy, przy prośbach egzekucyjnych przez strzegac się mający.

Formalności i ostrożności, jakie do zapewnienia sobie w Rumunji wykonania egzekucji wyroków i uchwał wykonanych, wydanych przez c. k. Sady cywilne, handlowe, morskie i wekslowe są konieczne zawarte są w rozporządzeniu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 31 grudnia 1883 l. 18218, które wszystkim c. k. Trybunałom apelacyjnym udzielone zostało. Odpis tego rozporządzenia w załączeniu szanownemu Wydziałowi udzielamy. W tem rozporządzeniu zwracamy uwagę, że sady rumuńskie w międzynarodowej pomocy sądowej dyplomatyczną interwencją są związane.

Rozporządzenie powyższe kładzie szczególny nacisk na tę ostrożność, aby strona, egzekucją popierająca, ustanowiła pełnomocnika w Rumunii, jakkolwiek niekoniecznie należącego do stanu adwokatów, zawsze jednak zaopatrzonego odpowiednim upoważnieniem, aby mógł w razie potrzeby specjalnego pełnomocnika ze stanu adwokatów do zastępstwa w obec sądów ustanowić, jeśliby przy sposobności wdrożenia lub przeprowadzenia egzekucji spory powstały.

Nie tu jest miejsce do wykazywania niebezpieczeństw, które sprowadzić może wierzycielowi zaniedbanie tych ostrożności, z samej natury rzeczy wynikających.

Przecież nie można pominąć faktu, jak często nadchodzi od rządu rumuńskiego doniesienie, że Trybunał rumuński orzeczenie klauzulą wykonalności zaopatrzył, lecz nie wdrożył egzekucji, ponieważ nikt ze strony wierzyciela nie zgłosił zię.

Ustanowieniem pełnomocnika w Rumunii zapobieżę prowadzący egzekucją także tej przeszkodzie, która — według najnowszych wiadomości, od rumuńskiego rządu otrzymanych — ztąd powstaje, że dokumentu, jakoto: skryptu, weksla, kontraktu i t. d., na podstawie którego orzeczenie (wyrok, nakaz zapłaty), zapadło i z którego poznać można powód właściwości sądu orzekającego, często nie ma. Jeśli tedy przy rozprawie o wykonalność orzeczenia, lub w skutek wniesionego zarzutu żąda strona interesowana okazania dokumentu, którego zaraz okazać nie można, powstają nieraz spory uboczne i przerwy w prawidłowym przewodzie egzekucji.

Załącznik 1.

Do l. 5421/M. S. 1886. Spis adwokatów, uprawnionych do zastępstwa stron w Jassach i szerszym okręgu tegoż sądu, jakoto: w Botuzsanach, Folticebach, Roman i t. d.: G. Macri, Roju, N. Dragici, Mircea, S. Goldenthal, P. Missir, J. Vivoschi, Henopulo, E. Maslam, A. Buiuciu, G. Buiuciu, G. Buiuciu jun., C. Catanescu, N. C. Aslan.

Załącznik 2.

Do l. 5421/M. S. 1886. Odpis rozporządzenia Ministerjum sprawiedliwości z 31. grudnia 1883 l. 18218. Do wszystkich Trybunałów drugiej instancji.

Aby upewnić wykonanie prawomocnych i wykonanych wyroków i orzeczeń, wydanych przez c. k. Sady w sprawach cywilnych, handlowych, morskich i wekslowych w królestwie rumuńskim, podaje się do wiadomości i zastósowania, odwołując się do tutejszych rozporządzeń z dnia 27. października 1871 l. 131 Dz. p. p., 15. czerwca 1874 l. 7966, 26. maja 1875 l. 6512 i z dnia 10. sierpnia 1875 r. l. 10670 co następuje:

1) Według doniesień królewsko-rumuńskiego rządu wydarzają się często przy wykonaniu austriackich sądowych wyroków i orzeczeń w Rumunii przeszkody, z powodu, że wierzyciele austriaccy nie starają się o odpowiednie zastąpienie ich w Rumunii, pomimo, iż to jest konieczną przezornością, aby wierzyciel obrał sobie pełnomocnika w Rumunii, któryby kroki egzekucyjne wdrażał i przeprowadzał, przepisane stemplowe i inne (*Portarel-Huis-sier*) należności opłacał, a nadto bronil należyce sprawę wierzyciela wobec sądów rumuńskich. Taki pełnomocnik nie potrzebuje koniecznie należeć sam do stanu adwokackiego, jednakowoż wskazaniem jest zaopatrzyć go odpowiednim upoważnieniem do ustanowienia specjalnego pełnomocnika ze stanu adwokackiego do zastępstwa wobec sądów, gdyby przy wdrożeniu lub przeprowadzeniu egzekucji spory powstały.

2) Szczególnie uważać należy, aby zawsze nazwisko, stan i adres obudwu stron spornych dokładnie i wyraźnie były podane.

3) Królewskie rumuńskie sady są w stosunkach do władz zagranicznych związane interwencją dyplomatyczną; pisma zagranicznych sądów, które w przepisanej drodze dyplomatycznej przesłane nie zostały, nie mogą być uwzględnione przez sady rumuńskie. Dlatego

Język niemiecki w naszym zarządzie skarbowym.

Urzędowa *Gazeta Lwowska* pisze:

W numerze 228 *Dziennika Polskiego* z dnia 6. października 1886 r. podana jest wiadomość, jakoby wskutek polecenia p. ministra skarbu krajowa Dyrekcja skarbu wydała do wszystkich władz skarbowych rozporządzenie, ażeby we wszystkich sprawach, które mają być decydowane przez c. k. Ministerstwo skarbu, do sprawozdania dołączano dokładny wyciąg z aktów w języku niemieckim, lub też dosłowne tłumaczenie, w sprawach zaś c. k. Trybunałowi przedłożyć się mających, należy dołączyć dosłowne tłumaczenia wszystkich aktów.

Poinformowawszy się u kompetentnego źródła, możemy dać następujące objaśnienie:

Z powodu zaprowadzenia polskiego języka, jako urzędowego w Galicji, począwszy od r. 1870. poleciło Prezydjum c. k. kraj. Dyrekcji skarbu okólnikiem z dnia 31. października 1869 r. l. 2115 pr. władzom skarbowym, ażeby w sprawach, które mają być przedkładane c. k. Ministerstwu skarbu, sporządzały sprawozdania w języku niemieckim, a następnie polecono okólnikiem z dnia 1. grudnia 1873 r. l. 2337 pr. dołączanie do pomienionych sprawozdań, zamiast niemieckich tłumaczeń aktów, tylko wyciągów z aktów w niemieckim języku sporządzanych. W ten sposób pomienione sprawy zawsze były traktowane, a z tego powodu nie powstało przeciążenie podwładnych organów, albowiem takie sprawy tamże rzadko przychodzą.

Ponieważ jednak niektóre władze nie stosowały się do tych poleceń, co było powodem, że kilkakrotnie powstał zastój w czynnościach c. k. kraj. dyrekcji skarbu,

bezwzględnie jest potrzebnem, aby c. k. sądy oryginały swoich wyroków i orzeczeń dla przeprowadzenia egzekucji w Rumunii przeznaczone, klauzulą prawomocności zaopatrywały i ze sprawozdaniem, niemniej też rumuńskim tłumaczeniem, według reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości dołączonem, przez c. k. wyższy Sąd krajowy, który ma przedsięwziąć legalizacją oryginalnego wyroku lub orzeczenia, przedkładały Ministerstwu sprawiedliwości do dalszego zarządzenia.

4) Sprawozdanie zawierać ma, według wzajemnych oświadczeń, żądanie udzielenia egzekucji na podstawie prawomocnego orzeczenia z dokładnym wymienieniem egzekucją popierającego, egzeknta i dokładnym określeniem ściąganej się mającej wierzytelności z przynależnościami. Także należy w tem sprawozdaniu oznaczać pełnomocnika przez stronę pozwaną ustanowionego.

O tem zechce c. k. Sąd krajowy wyższy powiadomić swoje podwładne sądy i Izby adwokatów swego okręgu.

Praktyka sądowa.

Repertorium orzeczeń Najwyższego Trybunału sądowego. N. 131*)

W sprawie A., złotnika w Wiedniu, przez Dr. B. zastąpionego, przeciwko C. i D. w Berlinie, przez Dr. E. w Wiedniu broniących, o zapłatę wierzytelności wekslowej 66 złr., Sąd handlowy w Wiedniu uchwałą z dnia 7. czerwca 1886 r. l. 89928 zadekretował zarzuty przez obu pozwanych przeciw doręczonemu im dnia 24. maja 1886 nakazowi zapłaty tegoż sądu z dnia 17. maja 1886 r. l. 81049, w dniu 28. maja 1886 r. wniesione, a to z uwagi, że czas biegu poczty także przy obliczeniu terminu do zarzutów musi być odliczonym, jeżeli strona skarżona nie w siedzibie sądu mieszkająca wnosi zarzuty zamiast wprost u sądu, za pośrednictwem adwokata w siedzibie sądu się znajdującego.

*) Nr. 130 zob. w num. 7. str. 50 *Urzednika i Prawnika* z r. bież.

W skutek rekursu powoda zmieniono uchwałę sądu handlowego w tym kierunku, że zwrócono zarzuty jako że względu na doręczenie nakazu zapłaty, w dniu 24. maja 1886 zaszło, za późno wniesione; zostały one bowiem dopiero 4. dnia po doręczeniu nakazu zapłaty przez adwokata w Wiedniu osiadłego wniesione, a nie przez pocztę przesłane, z kąd też odliczenie dni biegu poczty nie może mieć miejsca, a zarzuty według §. 7. ust. weksl jako za późno wniesione się przedstawiają.

Jednakże skutkiem rekursu rewizyjnego pozwanych Najw. Tryb. sąd. zmieniając decyzję wyższo-sądową przywrócił uchwałę sądu handlowego, ponieważ doręczenie dnia 24. maja 1886 nakazu zapłaty pozwanym, nastąpiło za granicą, a co do pierw. pozwanej C. nadto nie do jej rąk własnych; ponieważ mieszkający w Berlinie pozwani takiego samego potrzebowali czasu, by mieszkającemu w Wiedniu zastępcy umożliwić wniesienie zarzutów, jaki byłby potrzebnym, by zarzuty z ich miejsca zamieszkania przez pocztę doszły do sądu orzekającego; ponieważ stanem rzeczy jest usprawiedliwione, iż wezwali interwencji adwokata w siedzibie sądu się znajdującego, i ponieważ przeto zarzutów 4-ego dnia po doręczeniu nadeszłych niemożna za spóźnione uważać.

Zarazem uchwalono wpisać do Repertorium orzeczeń następujące zdanie prawne:

*Czasu zwykłego biegu poczty utenczas także nie należy wliczać w termin ustawowy do wniesienia zarzutów z prawa wekslowego ustanowiony, gdy pozwany po za siedzibą sądu zamieszkały zarzuty swe zastępcy znajdującemu się w siedzibie sądu wnieść polecił, a stosunkami jest usprawiedliwione, że wezwano interwencji takiego zastępcy**).*

Posiedzenie z dnia 17. sierpnia 1886 l. 9591. Senat III.***).

(Ogłosz. w Dodatku do Dz. rzp. min. spr. z r. 1866, część XIX. nr. 165 str. 119).

***) Zob. uchwałę najw. Tryb. sąd. z 9. maja 1876 r. l. 5570. — Rep. Orz. Nr. 86.

****) Teżże treści jest także uchwała najw. Tryb. sąd. tej samej daty, l. 9592.

w której takie sprawy z całego kraju się koncentrują, gdyż urzędnicy obciążeni pracą, nie byli w stanie wygotować na czas wyciągów z aktów, przeto powołane rozporządzenia zostały podwładnym organom kilkakrotnie tak w pojedynczych wypadkach, jakoteż okólnikami przypomniane, mianowicie także okólnikami z dnia 18. marca 1885, l. 19.989 i 25. września 1886, l. 75.022 drukowanymi w dodatku do dz. rozp. ministerstwa skarbu, w których zresztą nie ma szczegółowej wzmianki o sprawach należących do kompetencji c. k. trybunału administracyjnego.

Powołane rozporządzenia nie są więc żadną innowacją, lecz jak wyżej przytoczono, przypomnieniem od r. 1870 istniejących i praktycznych przepisów.

Zarządzenia te wydano jednak z własnej inicjatywy c. k. krajowej dyrekcji skarbu, nie zaś z polecenia pana ministra skarbu i wydano je w celu utrzymania porządku we

własnym urzędzie i z obowiązku czuwania nad ściśmym wykonaniem rozporządzeń administracyjnych przez podwładne organa.

Nowa ustawa drogowa.

Z dniem 30. września b. r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 1885 r. zmieniająca niektóre postanowienia obowiązującej dotąd ustawy drogowej z dnia 18 sierpnia 1866 r., mianowicie te postanowienia, w których unormowane są prestacje drogowe i funkcje organów powołanych do zarządu nieerarialnych dróg publicznych. Celem bliższego określenia sposobu wykonywania postanowień nowej ustawy drogowej wydany został w myśl §. 31 tejże ustawy przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym regulamin wykonawczy drogowy

Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

W sprawach tabularnych.

139. [Do §§ 12 i 29 ust. hip.]. — Służebność, która obciąża nieruchomości wystawioną na sprzedaż przymusową, nie może mieć wpływu na prawa ją poprzedzające. — (Orz. n. Tr. s. z 12. maja 1886 r. l. 5412. — Spr. prax str. 254 i 264 z r. 1886).

140. [Do §. 14 ust. hip.]. — Gdy spadkobiercy skazani zostali wyrokiem na zapłacenie pewnej kwoty w stosunku do ich części spadkowych i o ile spadek wystarcza, wyrok zaś cyfrowo nie oznacza długu każdego poszczególnego spadkobiercy, natenczas wpis prawa zastawu na nieruchomości do jednego ze spadkobierców należącej, li tylko za wykazaniem stosunkowej kwoty długu na tegoż spadkobiercę przypadającej nastąpić może. Postanowienia §. 14 o ustanowieniu kwot, mających być ubezpieczonemi, a jeszcze nie oznaczonych, w wypadku prowadzenia egzekucji nie mają zastosowania. — (Orz. n. Tr. s. z 3 stycz. 1884 l. 14786 z r. 1883. — Z. f. Not. n. 26 z r. 1886).

141. [Do §. 20 ust. hip.]. — Niedopuszczalnym jest zanotowanie, że odpowiedzialność rzeczowa na rzecz erarjum jest tylko subdyjarną — (Orz. n. Tr. s. z 9. lut. 1886 r. l. 1154. — Z. f. Not. n. 26 z r. 1886).

142. [Do §. 37 ust. hip.]. — Na podstawie zawartego w umowie o najm lub dzierżawę przyzwolenia na „zanotowanie“ wpisu praw najmu lub dzierż. nie może wprawdzie nastąpić wpis (intabulacja) tychże praw. lub dz.; może jednak nastąpić ich prenotacja, ponieważ że zwolenie na wpis niewątpliwie zachodzi, a tabularne zabezpieczenie praw n. lub dz. nastąpić ma nie przez prostą adnotację po myśli §. 20 ust. hip., lecz według §. 19. ust. hip. przez intabulację lub prenotację. — (Orz. n. Tr. s. z 30. grud. 1884 r. l. 14519. — Z. f. Not. n. 23 z r. 1886).

143. [Do §. 61. ust. hip.]. — Do dozwolenia adnotacji sporu po myśli §. 61 ust. hip. nie wystarcza to tylko, że kto nastaje na wpis z powodu nieważności onegoż, lecz wymaganiem jest do tego dalej jeszcze, by nastawający przedstawiał się jako wpisem zaskarżonym w swem prawie tabularnem ukrocony i domagał się przywrócenia poprzedniego stanu tabularnego. — (Orz. n. Tr. s. z 27. sierp. 1884 r. l. 8399. — Z. f. Not. n. 30 z r. 1886).

ogłoszony w XXIII części (nr. 80) dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych Obecnie wydało Prezydium c. k. Namiestnictwa okólnik do władz powiatowych, zwracający ich uwagę na doniosłość dobrego stanu dróg publicznych dla stosunków ekonomicznych, a więc dla ogólnego dobrobytu kraju. W okólniku zaznacza Prezydium c. k. Namiestnictwa, że jeżeli już dotąd w myśl kilkakrotnie wydanych okólników czujne, sprężyste i szybkie współdziałanie władz politycznych w staraniach organów autonomicznych około utrzymywania nieerarialnych dróg publicznych w stanie odpowiadającym wymogom łatwej i wygodnej komunikacji, zawsze zaliczane było do rzędu najważniejszych obowiązków, to obecnie gdy chodzi o racjonalne wyzyskanie świeżych środków nową ustawą drogową na cel powyższy dostarczonych, do jak najściślejszego spełnienia tego obowiązku tem większe przywiązane być musi znaczenie.

144. [—]. — Zanotowaniu sporu nie stoi to na przeszkodzie, że pretensja zaskarżona w pierwszeństwie poprzedza ową powoda. — (Orz. n. Tr. s. z 23. grud. 1884 r. l. 14322. — Z. f. Not. n. 23 z r. 1886).

145. [—]. — Gdy §. 61 w ogólności tylko omawia dopuszczalność zanotowania sporu w wypadku, gdy w drodze procesu nastaje się na wpis z tytułu nieważności onegoż, wcale jednak nie rozróżnia, czy nastaje się na ważność wpisu z powodu pierwotnej nieważności aktu tabularnego, czy też z powodu późniejszego odpadnięcia tytułu prawnego na którym ona polega, przeto §. ten nie stoi na przeszkodzie żądaniu zanotowania skargi o wykreślenie prawa zastawu dla pretensji hipotecznej przez zapłatę umorzonoj. — (Orz. n. Tr. s. z 20. kwiet. 1885 r. l. 5830. — Ger. H. n. 27. z r. 1886).

146. [—]. — Dopuszczalnem jest zanotowanie skargi o wykreślenie, wniesionej przez powierniczo podstawioną właścicielkę nieruchomości co do wpisu wprawa zastawu przeciw dziedzicze powierniczej, jako poprzedniej posiadaczce, uzyskanego. — (Orz. n. Tr. s. z 20 kwiet. 1886 r. l. 4481. — Z. f. Not. n. 27. z r. 1886).

Narzędzia odebrane szkodnikowi lasowemu mają być w razie zasądzenia go za przepadłe uznane.

Postępowanie z narzędziami, które w myśl §. 61 ust. las. szkodnikom lasowym odbierane bywają, nie jest we wszystkich powiatach jednakowe i nie zawsze prawidłowe, niemniej też w przeważnej liczbie powiatów nie nadmienią zarządy lasów w doniesieniach o przestępstwach lasowych o odebraniu narzędzi szkodnikom, pomimo, że takowe często się zdarza. — Celem zachowania na przyszłość prawidłowego i jednakowego, a oraz najmniej uciążliwego postępowania w tej mierze, będzie rzeczą zarządów lasowych, czyniąc do c. k. Starostw pojedyncze lub miesięczne doniesienia o szkodach lasowych, zarazem nadmienić, czy i jakie narzędzia zaskarżonym szkodnikom odebrano i wraz z doniesieniami przesyłać władzom karzącym te narzędzia zaopatrzone znakami, oznaczającymi szkodnika, któremu je odebrano

Orzeczenia zaś c. k. Starostw względem szkód lasowych, mają zawierać postanowienie, że odebrane zasądzonemu szkodnikowi narzędzia, uznaje się w myśl §. 61 ust. las. za przepadłe na rzecz funduszu miejscowych ubogich, lub w razie uznania zaskarżonego szkodnika za niewinnego, że narzędzia te zostają mu zwrócone; dla tego okoliczność, czy odebranie narzędzi nastąpiło lub nie, stwierdzić należy przy badaniu istoty czynu doniesionych przekroczeń w każdym poszczególnym wypadku.

Sprzedż takich za przepadłe uznanych narzędzi skuteczniczą mają c. k. Starostwa w drodze publicznych licytacji w swych siedzibach urzędowych, skoro się zbierze tych narzędzi dostateczna ilość dla rozpisania i przeprowadzenia licytacji; uzyskane kwoty należy z uwidocznieniem rozdziału onych na pojedyncze gminy, w których obrębie odnośnie przekroczenia lasowe z odebraniem narzędzi zdarzyły się, przesyłać za pośrednictwem Wydziałów powiatowych na rzecz dotyczących fundusów miejscowych ubogich.

Stosowne informacje należy udzielić zarządom lasów w powiecie. (Okol. Nam. z 22. marca 1876, l. 122)

Różne postępowanie w sprawach przekroczeń lasowych i bezwzględne przeprowadzanie egzekucji prawomocnych orzeczeń.

Okólnik c. k. Namiestnictwa z dnia 23. lutego 1876, l. 8065.

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 9. lutego 1876 l. 1688 zaleca się panu Staroście odnośnie do rozporządzeń z d. 30. listopada 1873 l. 60404 i 16. listopada 1874 l. 53950 rażne działanie w sprawach o przestępstwa leśne, objęte §§. 18, 44—51 i 60 ustawy z dnia 3. grudnia 1852 Dz. p. p. Nr. 250.

Należy przeto należyście przestrzegać, aby sprawy tego rodzaju spiesznie załatwiano, by orzeczenia odnośnie ściśle wedle przepisów bez pobłażania wydawane, niemniej egzekucje zaraz po prawomocności orzeczeń, sprężysto i bezwzględnie przeprowadzane były.

Szczególną uwagę zwrócić należy na rażne działanie w sprawach tego rodzaju, odnoszących się do lasów rządowych, lub znajdujących się pod bezpośrednim zarządem Władz rządowych

Okólnik c. k. Namiestnictwa z dnia 5. sierpnia 1876, l. 37267.

Odnośnie do okólnika z dnia 1. kwietnia 1871, l. 10605, którym określono sposób postępowania przy dochodzeniach dopuszczalności odjęcia przestrzeni leśnych uprawie lasowej, poleca się, aby c. k. Starostwa zasięgały potrzebnych w tych sprawach opinii od dotyczących oddziałów galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i tylko w razach wątpliwych udawały się bezpośrednio do komitetu tego Towarzystwa we Lwowie

Zapobieganie wyniszczeniu lasów erekcyjnych.

C. k. Ministerstwo wyznań i oświaty zwróciło reskrytem z dnia 5. kwietnia 1877 l. 5311 uwagę na pojawiające się wyniszczanie lasów erekcyjnych do kościelnych beneficjów należących i znaczniejsze ich eksploataowanie niż racjonalna gospodarka lasowa i ograniczone prawo użytkowania czasowego właściciela pozwalają.

W szczególności poczęły się te nadużycia więcej szerzyć w skutek zaprowadzenia ustawą państwową z dnia 7. maja 1874 Nr. 31 dz. pr. p. podatku do funduszu religijnego, który podatek starają się niektórzy beneficjaci pokryć wyciągnięciem większego dochodu z lasów erekcyjnych. — Takie nieprawidłowe postępowanie duchownych użytkowników sprzeciwia się nie tylko przepisom patentu lasowego z dnia 3. grudnia 1852, ale także i ogólnym zasadom prowadzenia gospodarki w majątkach kościel-

ADMINISTRACJA.

Normalja administracyjne.

Szkody lasowe.

Surowe karanie za szkodnictwa leśne.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 9. lutego 1876 l. 1688, dotyczące się surowego działania władz politycznych w przypadkach szkodnictwa leśnego.

W skutek wezwania c. k. Ministerstwa rolnictwa poleca się c. k. władzom krajowym, ażeby podwładnym politycznym nrzędom rażną i bezwzględną judykaturę i egzekucją w przypadkach karygodnego szkodnictwa leśnego, zwłaszcza w lasach przez Państwo zarządzanych, polecily i nad tem czuwały, by poleceniu temu zadość czyniono.

Z naciskiem podnosi świeży okólnik czynności poruczone politycznej władzy powiatowej w §§. 50 i 51 regulaminu. Według tych paragrafów polityczna władza powiatowa obowiązana jest ze swojej strony czuwać nad należyty stanem dróg w powiecie, używać władzom i organom autonomicznym skutecznego poparcia i pomocy do wykonywania postanowień objętych ustawą drogową i regulaminem drogowym, utrzymywać się w ciągłej ewidencji o stanie nieerarialnych dróg publicznych w każdym powiecie się znajdujących, wydawać w tym celu stosowne polecenia podwładnym organom jakoteż c. k. żandarmerji wreszcie zawiadamiać bezwzględnie właściwy zarząd względnie nadzór drogowy o spostrzeżonych w stanie dróg wadliwościach. Po tem wyliczeniu agend okólnik wyraża oczekiwanie, że władza powiatowa w poczuciu całej wagi ciążących na niej obowiązków w powyższym zakresie współudziału w zarządzie dróg nieerarialnych,

wywiązywać się będzie z tych obowiązków z całą ścisłością i dokładnością.

Nowa ustawa drogową pozostawia niezmiennym §. 30 dotychczasowej ustawy drogowej, według którego władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania nad tem, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać i aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie ucierpiało. Wkładając na władze polityczne powyższy obowiązek, §. 30 ustawy drogowej dostarcza zarazem środków potrzebnych do wszechstronnego dopełnienia tego obowiązku. Przypominając politycznym władzom powiatowym powyższy w całej pełni nadal obowiązujący paragraf ustawy drogowej, świeży okólnik Prezydium c. k. Namiestnictwa zaznacza, że jak dotąd tak i nadal stanowczo wymaganem będzie aby władza polityczna w tej mierze postępowała z równą czujnością, ścisłością i energią jak przy współdziałaniu w zarządzie dróg.

Co do zarządzeń przymusowych w sprawach dróg powiatowych i gminnych, na mocy nowej ustawy drogowej wydawać się mających, przestrzegać mają polityczne władze powiatowe w poszczególnych wypadkach, aby zarządzenia przymusowe, których wykonanie według nowej ustawy drogowej zależne jest od ich zgody, nie przekraczały granicy rzeczywistej potrzeby.

Wreszcie poleca okólnik politycznym władzom powiatowym, aby przy czynnościach urzędowych mających na celu zakładanie nowych lub zaniechanie istniejących dróg, dawały zawsze sposobność władzom wojskowym do przestrzegania interesów wojskowych.

Gaz. Lw.

nych wskazanym w §§ 38, 49, 50, i 51 ustawy z dnia 7. maja 1874 l. 50 Dz. pr. p., według których jest obowiązany każdy beneficjant na majątku kościelnym względnie erekcyjnym tak gospodarować, ażeby użytek następcy w beneficjum nie był w niczem zmniejszony lub uszczuplony, jako też obowiązany jest o każdej zamierzonej zmianie gospodarki lasowej, a w szczególności o zmianie turnusu lasowego, chociaż by się to nie sprzeciwiało przepisom patentu lasowego, donieść zawsze władzy krajowej w celu uzyskania przyzwolenia takowej albo też kompetentnej do tego instrukcji.

W żadnym razie nie może być udzielone przyzwolenie, jeżeli znaczniejsze eksploatawanie majątku kościelnego w tym celu bywa żądanem, aby pokryć ciężary, które są nałożone użytkowcy.

W razie spostrzeżeń nieprawidłowego gospodarowania w lasach erekcyjnych lub nieuprawnionego przebrania dochodu z takich lasów należy postąpić ściśle według ustawy lasowej, a zarazem donieść o tem c. k. Namiestnictwu, któremu pozostawionem jest ocenienie, czy dotyczący ordynarjat ma być do współdziałania zawezwany lub nie. (Okólnik z dnia 27. kwietnia 1877, l. 20042).

Doniesienia o szkodach lasowych dotyczące czynów stanowiących zbrodnię lub przestępstwa, mają być bezzwłocznie prokuratorom państwa lub ich zastępcom odstąpione.

Z powodu poszczególnego wypadku, w którym c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zniósło orzeczenie c. k. Namiestnictwa i politycznej Władzy powiatowej w sprawie o przestępstwo z §. 60 ust. las. dla tego, że zaskarżony czyn, — ścięcie i przywłaszczenie sobie drzewa z cudzego lasu, — stanowił istotę czynu karygodnego ogólną ustawą karną przewidzianego i należy do zakresu działania c. k. Sądów karnych, wskutek czego to przestępstwo uszło bezkarnie, gdyż sprawa ta z powodu przedawnienia nie mogła być już wdrożoną do postępowania sądowo karnego, — przypomina się p. Starościę rozporządzenie z dnia 24. czerwca 1875 l. 37954, którem wskazano władzom powiatowym, jakiego postępowania w podobnych razach trzymać się należy. Powyższym okólnikiem polecono p. Starościę, aby wszystkie nadesłane doniesienia o szkodach lasowych zaraz po odebraniu starannie rozpatrywał i te, które niewątpliwie dotyczą czynów zbrodni lub przestępstwa z ogólnej ustawy karnej, odstępował natychmiast prokuratorom państwa, względnie ich zastępcom dla wdrożenia postępowania sądowo karnego. Również polecono p. Starościę przeglądać miesięczne wykazy szkodników lasowych zaraz po ich nadejściu i jeżeli by zawierały doniesienia o takich czynach karygodnych, które widocznie podlegają ogólnej ustawie karnej, sporządzić niezwłocznie wyciągi z tych wykazów miesięcznych co do takich pozycji i odstępować te doniesienia prokuratorom państwa dla wdrożenia śledztwa. Ten przepis atoli nie bywa zawsze i wszędzie przestrzegany, przeciwnie dostrzegano często, że przekroczenia przeciw własności leśnej, mające niewątpliwie znamiona przestępstwa kradzieży a więc podlegające postępowaniu i ukaraniu według ogólnej ustawy karnej, zostają dopiero ku schyłkowi sześciomiesięcznego okresu przedawnienia przez Starostów dekretowane do rozprawy policyjno-karnej na zasadzie ustawy lasowej bez poprzedniego odniesienia się do Sądu karnego, a gdy sprawa przychodzi pod rozpoznanie Namiestnictwa w drodze re-

kursu, już niemożliwym jest odstąpienie jej Sądowi do właściwego urzędowania z powodu zaszłego zadawnienia. Ażeby więc temu zapobiedz na przyszłość, ponawiam obecnie polecenie aby Starosta stosował się ściśle do powyższego przepisu, a szczególnie, aby rozpatrywanie wszystkich doniesień przedsiębrał natychmiast po ich nadejściu i te, które się kwalifikują do postępowania sądowego, bezzwłocznie odstępował dotyczącym Sądowi, a właściwie prokuratorom państwa względnie ich zastępcom dla wdrożenia postępowania sądowo-karnego, zawiązując zarazem o tem odstąpieniu sprawy właścicieli lub zarządców lasów, którzy donieśli Starostwu o takiej na własności lasowej popełnionej kradzieży. (Ok. Nam. z 8. Listopada 1877 l. 55501).

Praktyka administracyjna.

Orzeczenie ministerjalne.

Wzbranianie się, choćby tylko jednorazowo, pomocnika, objęcia pewnej do zakresu jego obowiązków należącej roboty, uważać należy za niedozwolone opuszczenie pracy i uprawnia pracodawcę do natychmiastowego, bez wypowiedzenia, oddalenia pomocnika, stosownie do postanowienia §. 82. lit. f. ust. przemysł.

Franciszek K. pomocnik murarski w G., który u budowniczego miejskiego Karola O. w G. za dzienną płacę 1 złr. 60 ct. w robocie zostawał, a przezeń 28. sierpnia r. 1885 oddalonym został, zaskarżył tegoż dn. 31. sierpnia o wynagrodzenie 14 dniowej płacy w kwocie 19 złr. 60 ct., twierdząc, że oddalenie bez powodu prawnego i bez poprzedniego wypowiedzenia, co do którego żadnej nie było umowy, nastąpiło, że przeto Karol O. po myśli §. 84. ustawy z 8 marca 1885 r. (N. 22 dz. pr. p.) do dania mu zapłaty za 14 dniowy czas wypowiedzenia jest obowiązany.

Karol O. potwierdził faktyczne twierdzenia skarżącego, dodał jednak, że po myśli §. 82 lit. f. pow. ust. uważał się za uprawnionego do oddalenia K. bez wypowiedzenia i że przeto także do zapłaty powyższej kwoty nie może być zniewolonym, ponieważ K. wzbraniał się usłuchać jego polecenia, pracowania przy pewnej budowie, zasłaniając się, że pod podmajstrzym budowę te nadzorującym, niechce pracować.

Skarżący potwierdził to, zauważając, że z rzeczonym podmajstrzym żyje w nieprzyjaźni

Rada miejska w G. decyzją z 9. września 1885 nie przychyliła się do skargi Franciszka K., ponieważ tenże według własnego przyznania obowiązku swego, być pracodawcy posłusznym, upornie zaniebdał zatem zachodzi tutaj powód oddalenia w §. 82 pow. ust. podany.

W rekursie od tej decyzji K. zaznaczył, że §. 82 lit. f. pow. ust. nie może tu mieć zastosowania, ponieważ raz tylko wzbraniał się dopełnić polecenia swego pracodawcy, zatem nie stał się winnym upornego naruszenia swego obowiązku.

Namiestnictwo decyzją z 21. paźdz. 1885 r. l. 19052. przychyliło się do tego rekursu i uznało Karola O. winnym, zapłacenia skarżącemu 14 dniowej płacy w kwocie 19 złr. 60 ct., z powodu, że Karol O. oddalił zaraz Franciszka K. gdy ten raz

jeden wzbraniał się pracować przy pewnej budowie, a §. 82 lit. f. natychmiastowego oddalenia w tym tylko wypadku dozwala, gdy pomocnik obowiązki swe „upornie“ zaniebduje, co jednak niezachodzi przy jednorazowym wzbranianiu się. Natychmiastowe oddalenie nastąpiło tedy bez powodu prawnego, ząd więc według §. 84 noweli przem. Karola O. zobowiązać należało do wynagrodzenia skarżącemu płacy dziennej za cały ustawowy czas czternastodniowego wypowiedzenia, które tutaj w braku osobnej umowy nastąpić było powinno.

Na rekurs ministerjalny Karola O. ministerstwo spr. wewn. przychyliając się doń, zniósło dycyzję namiestnictwa i orzekło że Karol O. wobec wzbraniania się K. brać udział w budowie, miał prawo, Franciszka K. zaraz bez wypowiedzenia oddalić, a przeto nie jest obowiązany zapłacić mu 14 dniową zasługę w kwocie 19 złr. 60 ct.

Przepis bowiem §. 82 lit. f. noweli przem., że pomocnika tylko w razie upornego zaniebdywania obowiązków bez wypowiedzenia oddalić wolno, nie może w niniejszym wypadku być zastosowanym, ponieważ tutaj możność zastosowania 2. wypadku powołanego §. w ogóle całkiem jest wykluczona. Wzbranianie się pomocnika, objęcia pewnej roboty przedstawia się raczej jako nieuprawnione opuszczenie pracy i musi przeto jako taki czyn być uważanem, który pracodawcy, przy zastosowaniu 1. wypadku §. 82 lit. f. prawo nadaje do odnośnego oddalenia swego robotnika bez wypowiedzenia, nie wyczekując powtórzenia wzbraniania się.

(Orz. min. spr. wewn z dn. 25. lutego 1886 r. l. 1661).

Zasady orzeczeń władz centralnych.

Z Trybunatu administracyjnego.

85. [Izraelskie opłaty wyznaniowe]. — Prywatną umowę między rabinem a rzeźnikami, co do uiszczenia pewnej opłaty za rytualne oglądanie bydła rzeźnego, traktować należy jako sprawę prywatną, przeto też pretensja ztąd wynikła nie jest opłatą wyznaniową, którąby w razie nieuiszczenia w drodze egzekucji miała być ściągnięta. (Orz. Tryb. adm. z 17. grud. 1884, l. 3298 — Budw. 2829).

86. [-]. — Jest to zasadą naszego ustawodawstwa austr., jak też większej części innych ustawodawstw, że obcy tylko pod względem prywatno-prawnym w ogóle i o ile osobne wyjątki nie są dla nich ustanowione, na równi z obywatelami państwa są uważani. Natomiast z reguły nie mają oni udziału w osobnych instytucjach prawa publicznego tak pod względem praw, jak też pod względem obowiązków, wyjąwszy, gdy ustawa co innego postanawia. Gdy tedy związkom wyznaniowym uznanych stowarzyszeń religijnych według systemu naszego ustawodawstwa stanowisko publiczno-prawne, względnie przymiot korporacji prawa publicznego, przysługuje, przeto prawo tychże związków o tyle tylko do obcych może mieć zastosowanie, o ile ustawy wyraźnie to postanawiają. Żadna jednak nie istnieje ustawa, według którejby obcy izraelita w Austrii zamieszkały miał do gminy wyznaniowej swego miejsca zamieszkania być przydzielonym i

zniewolonym do uiszczenia tejże opłat wyznaczeniowych. — (Orz. Tryb. adm. z d. 7. stycz. 1886, l. 2997 z r. 1885. — Budw. 2857).

87. [Szkoły ludowe] — Zabezpieczenie dochodów miejscowego funduszu szkolnego jest sprawą, która na mocy przepisu ustawy krajowej o nadzorze szkolnym z 25. maja 1873. Nr. 255 Dz. r. kr. gal. do zakresu działania władz szkolnych należy. Według postanowień ustawy szkolnej nie są wyłączone zobowiązania gmin na rzecz szkoły miejscowej. Istnienie, formalną ważność dokumentu na odnośne zobowiązanie zeznanego, ze względu na osobę wystawcy nie ze stanowiska prawa prywatnego, lecz ze stanowiska prawa publicznego oceniać należy, a mianowicie są tutaj nstawa gminna i ustawy szkolne decydującymi. — Póki takim dokumentowi we wszelkie wymagania ustawy zaopatrzonemu zupełna moc prawa musi być przyznana, póty nie można na niekorzyść reszty do konkurencji obowiązanych pominąć opłaty, jaka według tegoż dokumentu, miejscowemu funduszowi szkolnemu przypada. (Orz. Tryb. adm. z 30. grnd. 1885. r. l. 3369. — Budw. 2846)

88. [—]. — Kwestja wystawienia odpowiednich budynków szkolnych nie jest li tylko sprawą stron, co do której strzeżenie praw tychże li tylko interesowanym może być pozostawionem. Przeciwnie, wystawienie budynków szkolnych przepisom odpowiedne następuje w pierwszym rzędzie w interesie publicznego celu naukowego, do którego przestrzegania władze szkolne wszelkich instancyj urzędownie są obowiązane, a zatem także już z mocy urzędu swego uprawnione, nie potrzebując dopiero odnośnego podania stron interesowanych wyczekiwać Rada szkolna krajowa mogła tedy w odnośnej sprawie wydać zarządzenie reformujące, chociaż nie miała sobie żadnego rekursu przedłożonego, lecz w inny sposób doszła do wiadomości o stanie rzeczy. — Rozp. minist z 27. lipca 1878, l. 12123 zawiera li tylko instrukcję co do postępowania władz szkolnych pod względem umieszczenia szkół. Z ewentualnego nieuwzględnienia tego rozporządzenia urosć może w poszczególnym wypadku li tylko odpowiedzialność odnośnej władzy w obec swej władzy przełożonej, nie zaś prawo strony do żalenia się u Tryb. admin. — (Orz. Tryb. adm. z 7. stycz. 1886, l. 1885. — Budw. 2855).

89. [—]. — 1. Administracyjny tok instancyj w sprawach szkolnych (także galic.) sięga do ministerstwa, zgodnie z zasadami w najw. post z 26 czerwca 1849 Nr. 295 dz. pr. p. ustanowionemi i odtąd utrzymanemi o organizacji administracji polit. (najw. post z 14. wrześn. 1852 Nr. 10 dz. pr. p. z roku 1853, rozp. min. z 30. wrześ. 1854 Nr. 112 dz. pr. p., § 3. ustawy z 19. maja 1868 r. Nr. 44 dz. pr. p.), jeżeli w ustawie osobny wyjątek nie jest postanowionym. — 2. Obowiązek ntrzymywania szkoły ciąży na wszystkich gminach miejscowych i obszarach szkolnych, które do pewnego okręgu szkolnego są wcielone (art. 14. kraj. nst. szk. z 2. maja 1873 r. Nr. 250 dz. u. kr.). w miarę kwoty podatkowej poszczególnych gmin (art. 18 i 19 pow. ust.). Ta dla wszystkich gmin ustanowiona miara ulega zmianie przez postanowienie artykułu 19 — (Orz. Tryb. adm. z 30. grud. 1885, l. 3368. — Budw. 2845).

90. [—]. — Uczynione w akcie donacji, którym pewną kwotę na rzecz szkoły przeznaczono, zastrzeżenie: „brania stosownie do art. 2. ust. szk. udziału w prezentowaniu nauczy-

cieli, wspólnie z miejscową radą szkolną“, nie należy jako warunek pojmować, gdy to, co jako rzekomy warunek wyrażono, i tak do istoty zachodzącego tutaj stosunku prawnego należy, przeto jako niepotrzebne powtórzenie tego się przedstawia, co i tak już według przepisu ustawy (art. 2. kraj. ust. szk. z 2 maja 1873 Nr. 251 dz. u. kr.) obowiązuje, a zatem nie może być liczone do prawdziwych warunków, od których zawisłemu było wykonanie przyjętego zobowiązania. — (Orz. Tryb. adm. z 30. grud. 1885, l. 3370. — Budw. 2847).

SPRAWY KOLEJOWE.

Zapewnienie Ministrowi skarbu wpływu na sprawy finansowe kolei państwowych.

Pol. Corr. zamieszcza następujący komunikat: „Z obejmowaniem kolei żelaznych pod zarząd państwa, nasuwa się ogólne pytanie wielkiego znaczenia, mianowicie, w jaki sposób Ministrowi skarbu mógłby być zapewnionym odpowiedni wpływ na sprawy finansowe tychże kolei. Jeżeli pragniemy załatwienia tej kwestji w ten sposób, aby nadzwyczaj ważne zadanie kolei żelaznych nie zostało zamaćone i nie uległo przerwie, będziemy musieli przyznać, iż ze względu na odrębny charakter spraw kolejowych, ze względu na kwestje handlowe i przemysłowe, z jakimi należy się liczyć, wreszcie ze względu na wymogi ekonomiczne, którym potrzeba uczynić zadość załatwienie to nie jest weale łatwem

Wielka jednakże ważność kapitału, o jaki tu chodzi, doniosłość odnośnych spraw finansowych i zdwojony wpływ, jaki pojedyncze zarządzenia mogą wywierać na tem polu w kierunku finansowym, otóż wszystkie te momenta domagają się, aby także w zakresie zarządu kolei państwowych nie były przedsiębrane zarządzenia charakteru finansowego bez dania sposobności Ministrowi skarbu do przestrzegania stanowiska swojego urzędu.

Im bardziej rozszerzał się kompleks powierzonych zarządowi państwowemu kolei żelaznych, tem większego znaczenia nabierało pytanie, w jaki sposób mógłby być zapewnionym zarządowi skarbowemu wpływ na odnośne finanse.

Po dokładnem zbadaniu tej sprawy na radzie ministerjalnej, przedstawiono w tym kierunku Naj. Panu najuniżeńsze wnioski, które, cesarskiem rozporządzeniem z dnia 28. czerwca b. r. otrzymały Najw. zatwierdzenie.

Tak tedy wpływ Ministra skarbu na administrację kolei państwowych został w istotnej części w ten sposób uregulowany, iż we wszystkich sprawach zarządu kolei państwowych, które mają doniosłość finansową, nim powziętą zostanie ostateczna, przysługująca z mocy kompetencji decyzja, należy pierwiej wejść w porozumienie z Ministrem skarbu. W wypadkach nagłych określono osobne postępowanie.“

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

† Dr. Marcełi Madejski adwokat krajowy we Lwowie, poseł na Sejm prezes Izby adwokatów, członek c. k. komisji dla teorety-

cznych egzaminów rządowych, b. wiceprezydent miasta Lwowa i pierwszy delegat reprezentacji lwowskiej zmarł w Aussee w pierwszych dniach września b. r.

† Dr. Antoni Riehl sen... Dnia 2. b. m. zmarł w Wiener-Neustadt Dr. Antoni Riehl sen. były adwokat, ojciec Redaktora wspomnianego już wielokrotnie znakomitego czasopisma „Die Spruchpraxis.“ W r. 1848 wybrany został do parlamentu niemieckiego, i rozwinął znakomitą działalność na zgromadzeniu narodowem obradującym w Frankfurcie nad Menem, gdzie pełnił obowiązki sekretarza. Po zamianowaniu go adwokatem w Wiener-Neustadt (1851) wybrany został do rady gminnej, był czynnym przy założeniu kasy oszczędności, a w r. 1861 wybrany został posłem na Sejm, a stąd do Rady państwa. W roku 1882 oddał swą kancelarję adwokacką powyższemu synowi swemu, będąc od lat wielu złożony chorobą, której ostatecznie uległ.

Dziwny fenomen miał miejsce w Belleplaine (Jawa) w Ameryce północnej. 23go sierpnia b. r. zaczęto w tej miejscowości kopać artezyjską studnię; w ostatnich dniach dokopano się już do 185 stóp głębokości, gdy nagle olbrzymia struga wody strzeliła z otworu, buchając na kilkaset stóp nad powierzchnią ziemi. Struga stopniowo stawała się coraz większą i silniejszą, do tego stopnia, że wnet utworzyły się dwa koryta wody płynące ku miastu, zabierając po drodze wszystko co na potkały i grożąc zalaniem niższych okolic. Wsypano do studni piętnaście wozów żwiru, ale woda miała taką siłę, że żwir wyrzucała w powietrze jakby wysadzony miną prochu. Próbowano założyć studnię worami piasku; daremna praca! wory, tak jak i żwir, zostały wyrzucone w powietrze. Przerażeni mieszkańcy prosili o pomoc kompanii dróg żelaznych Chicago w Worthwestern; przybył odział robotników hrabstwa, ale połączone siły nie mogły zatrzymać wylewu. Nie tylko utworzyły się dwie rzeki i obrały sobie koryta, ale wszystkie niższe okolice stoją pod wodą. Burmistrz z Belleplaine telegrafował do Chicago, żeby mu natychmiast przysłano najzdolniejszych inżynierów miasta w nadziei, że może oni wynajdą jaki sposób na poskromienie żywiołu.

161.146 praw. Paryski *Petit Journal* podaje w jednym ze swoich numerów następujący spis uchwalonych we Francji od r. 1789 praw: Od słynnego dekretu wydanego w dniu 11 tym sierpnia r. 1789-go przez Ludwika XIV-go, aż do dekretu z 22 go *prairial'a* roku II-go (21 go maja r. 1793), który wprowadza trybunał rewolucyjny, rząd ogłosił do 1200 dokumentów, a więc przecięciowo 300 dokumentów rocznie. Od 31 go maja r. 1793 do końca pierwszej Rzeczypospolitej ogólna cyfra praw i dekretów wynosiła 8.615, czyli przecięciowo 718 rocznie. Pierwsze cesarstwo przyniosło 10.572 praw uchwał senatu i dekretów, przecięciowo 1057 rocznie. Prawa i ordynanse królewskie za Ludwika XVIII-go doszły do wysokości 18.603 przecięciowo 2072 rocznie. Za Karola X-go prawa, akty i ordynanse dosięgły 15.810 a więc rocznie przecięciowo 2035. Za Ludwika Filipa ogłoszono ogółem 37.192 aktów urzędowych, czyli rocznie przecięciowo 2066. Przez czas trwania drugiej Rzeczypospolitej ukazało się 12.386 praw i dekretów, czyli rocznie przecięciowo 2477. Drugie cesarstwo przyniosło 45.589 dekretów i praw czyli przecięciowo 2.533 rocznie i nakoniec trzecia Rzeczpospolita wydała od 4-go wrze-

śnia r. 1870-go do 31. grudnia r. 1885-go 40.129 praw i dekretów co stanowi 2.675 rocznie. Ogółem więc, w niespełna lat sto Francja uchwaliła 161.146 praw i dekretów.

Oryginalny dym. W Kaliszu zauważano niedawno z wysokiej wieżycy prastarego kościoła kolegiaty wydobywający się dym. Rzecz osobliwsza, dym zdawał się wychodzić ze szczytu wieży, nie mającego przecie żadnego otworu komunikacyjnego na wewnątrz, któreby mógłby się tam kto dostać. Zjawisko to zwróciło powszechną uwagę. Tłómaczono je sobie różnie. Najprawdopodobniwszem wydawało się przypuszczenie, że skutkiem ciągłych upałów zapaliły się złożone ongi w kopule, według zwyczaju, akta erekcji świątyni. Już myślano o ratunku przeciw pożarowi, nader trudnym ze względu na niedostępność wieżycy, ale ogień wcale się nie pokazał. Nazajutrz z rana zobaczono, że dymu już nie ma, ale co szczególniejsza, znów się on ukazał nad wieczorem. Z wyniosłej wieży znów się dymiło. Zjawisko powtórzyło się tak samo i dnia następnego, — dym zjawił się dopiero wieczorem przed zachodem słońca. Wtedy poczęto przypatrywać się mu za pomocą szkielek powiększających i dostrzeżono, że z wieżycy wylatują nie paski dymu, ale roje jakichś owadów, niby pszczoły z ula. Tak więc wszelkie obawy pożaru minęły, ale pozostało osobliwością obranie sobie przez owady siedliska na tak znacznej wysokości.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. Lw.” po dzień 5. Października 1886 r.)

Opróżnione posady. Adjunkt sądowy przy s. pow. w Sokołowie, ewentualnie przy innym s. pow. Podania do prez. s. obw. w Rzeszowie. (215). — Koncepisty przy c. k. Dyrekcji policji we Lwowie. Podania do Prez. Dyrekcji pol. do końca października (216). — Kilka posad Starostów w randze VII. klasy ewentualnie kilka posad sekretarzy Namiestnictwa w randze VIII. klasy. Podania do Prez. Namiestn. do 10. listopada r. b. (217). — Pocztmistrza przy urzędzie pocztowym w Grybowie. Podania do Dyr. poczt i telegr. we Lwowie do 1. listopada r. b. (218). —

Mianowania: Auskultantami sąd: konceptista dyrekcji policji we Lwowie Piotr Maxymowicz — praktykanci sąd: Aleksander Późniak, Aleksander Kozłowski, Bohdan Krynicki, Józef Pryga, Hipolit Fedorowicz, Franciszek Karol Moor i Mieczysław Mieczysławski. — Komisarzami skarbowymi koncepciści: Klemens Topolnicki, Adolf Pawłowski i Fryderyk Riemann.

PIERWSZY GALICYJSKI

ZAKŁAD

uniformowania pp. oficerów i urzędników

WE LWOWIE

rozpoczął swe przedsiębiorstwo w lokalnościach urządzonych ku temu w domu

przy ulicy Kopernika 1. 9. we Lwowie

(mieszczącym bióra ck. urzędu telegraficznego).

Sposob oznaczania naprzód stann powietrza.

Uczynić to można jedynie za pomocą **Hygrometru** t. j. przez roślinny zegar ku rozpoznaniu pogody, który już 24 godzin naprzód stan pogody dokładnie zapowiada. Zegary takie bywają wprawdzie w wielu miejscach sporządzane, jednakże jedynie prawdziwymi są Hygrometry rozsełane przez Stowarz. centralne (*Vereins-Centrale*) w **Frauentorf**, poczta Vilshofen w Bawarji. Mają one formę kształtnego zegara ściennego i są zarazem ładną i zajmującą ozdobą pokojową. Cena jest bardzo mierna, mianowicie po 2 marki za sztukę, zaś w eleganckiej skrzynce drewnianej o wierzchu szklanym 4 marki. 1—3

Oryginalne Singera maszyny

do szycia

na spłatę ratami

G. Neidlinger

Lwów ul. Kopernika 1. 2.

Nakładem księgarni

J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie

wyszło dzieło pod tytułem:

PODRĘCZNIK

Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej

ułożył

Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.

Cena egzemplarza 1 złr. 20 cent.,

z przesyłką poczt. 1 złr. 30 cent.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

DZIEŁA

prof. Dra Leonarda Piętaka:

Prawo spadkowe rzymskie tom I. w cenie 5 złr.

O Towarzystwach zarob. i gospodarczych, 2 złr.

O giełdzie i czynnościach giełdowych, 1 złr. 20 ct.

O istotnych znamionach czynności kredytowych

i ich nieważności według ustawy lipcowej

z r. 1877, 80 ct.

nabyć można u autora (Lwów, Pańska 16)

z przesyłką franko, tudzież w księgarni

Seyfartha i Czajkowskiego we Lwowie

i innych księgarniach krajowych.

W Redakcji

„URZĘDNIKA I PRAWNIKA“

są następujące własne nakłady do nabycia:

Dr. Józef B. Oczapowski: Opodatkowanie cudzoziemców w dopełnieniu i rozwinięciu §. 266 II. tomu Umiejętności skarbowej Raula. 1871 — cena 25 ct.

Tenże: Zakres i osnowa prawa politycznego czyli państwowego 1873 — cena 10 ct.

Józef-Louis Wawel: Dawne prawo wekslowe polskie. 1872 — cena 25 ct.

Tenże: O prawnym znaczeniu podpisów na wekslu. 1874 — cena 25 ct.

Tenże: O prawie rybołówstwa w Galicji 1879 — cena 25 ct.

Dr. J. Kleczyński: Okoliczności obciążające i łagodzące w obec sądów przysięgłych (Objaśnienie §. 322 postępowania karnego). 1874 — cena 25 ct.

Dr. E. Reben. O postępowaniu dowodowym w postępowaniu w sprawach drobiazgowych. 1873 — cena 25 ct.

Dr. Ignacy Czemeryński: Referat o Towarzystwach kredytowych przedstawiony „Wiecowi miejskiemu“ we Lwowie d. 15. i 16. sierpnia 1874 r. — cena 20 c.

Władysław Herold: Wpływ art. 14. 15. 16. ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 r. Nr. 142. tudzież ustępu II. i VII. ustawy wyznaniowej z dnia 25 maja 1868 r. Nr. 49. Dz. u. p. na prawo publiczne, a względnie ustawę karną, tudzież na prawo prywatne, a w szczególności na ustawę małżeńską. 1875 — cena 25 ct.

Dr. Witold Załęski: O filozofji krytycznej Kanta w zastosowaniu do nauki prawa 1875 — cena 25 ct.

Dr. Antoni J. Dziędzielewicz: Ustawa z dnia 8. marca 1876 r. l. 2. dz. ust. państw. o należnościach stempowych i bezpośrednich, tudzież Rozporządzenie minist. skarbu z d. 31. marca 1875 r. l. 54 dotyczące wykonania tej ustawy. 1876 — cena 25 ct.

Tenże: Uszkodzenia osób na austriackich kolejach żelaznych. 1882 r. — cena 50 ct.

Dr. Iheringa: Walka o prawo; przełożył s. p. A. Matakiewicz. 1875 — cena 35 ct

Tegoż: Znaczenie prawa rzymskiego dla świata nowożytnego; przełożył Dr. R. Fried. 1877 — cena 20 ct.

Tegoż: O tryngielcie; przełożył Dr. Wincenty Tarłowski. 1883 — cena 30 ct.

Dr. Stanisław Madejski: O zubożeniu włościan w Galicji (De lege ferenda) 1877 — cena 25 ct.

Dr. Józef Rosenblatt: Kara uwięzienia i zakłady karne (wykład habilitacyjny). 1877 — cena 25 ct.

Dr. Gustaw Roszkowski: O znaczeniu encyklopedji i metodologii nauk prawnych. 1881 — cena 25 ct.

Dr. Julian Morełowski: Austrjackie prawo wojskowe 1885 r. — cena 50 ct.

Dr. Włodzim. Demetrykiewicz: Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych. Ze szczególnem uwzględnieniem stosunków galicyjskich 1885 r. — cena 25 ct.